

האחד האמת וכו'. ואמת אמר הפילוסוף באמרו, לא יוכל לעבוד עילת העילות ותחילת ההתחלות, אלא נביא הדור בטבעו, או הפילוסוף המובהק כמה שקנהו מן החכמה. אבל זולתם עובדים זולתו. מפני שאינם מבינים נמצא אלא מורכב וכו'. וע"ש שהאריך מאד בענין התארים המיוחדים לו ית'. והאריך בזה יותר הרמב"ם בספריו לבאר, שכל התארים, הם או תארי שלילה, או תארי פעולה וכו'. אבל לתאר את הבור"ת בתארים חיוביים ה"ז פוגם באמונת היחוד. והדברים עתיקים.

אולם, החוקרים בהעמיקם בענין זה של שלילת התארים נפלו במהמורות הכפירה רח"ל, בשללם ממנו ית' גם את הידיעה וההשגחה, באמרם כי הם מענייני ההפעלות המושללים ממנו ית', וזו מעלת האמונה ע"פ מסורת אבות, המעידה עדות נאמנה על הידיעה וההשגחה. וכדכתיב, פנים בפנים דבר ה' עמכם וגו'. וכתיב, אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים וגו'. וכתיב אתה הראית לדעת וגו'. וכל התורה כולה מלאה מזה. נמצא, שהמעליותא שבאמונה ע"פ מסורת אבות היא, בירור ענין הידיעה וההשגחה.

וז"ל הנפה"ח (ש"ב פ"ב), הענין כמ"ש בזה דקב"ה סתים וגליא. כי עצמות א"ס ב"ה הוא סתים מכל סתימין. ואין לכנותו ח"ו בשום שם כלל אפילו בשם הוי"ה ב"ה ואפילו בקוצו של יו"ד דביה... ומה שמושג אצלינו קצת, ואנו מכנים ומתארים כמה תארים ושמות וכינויים ומדות, כמו שמצינו בתורה ובכל מטבע התפלה, כולם הם רק מצד התחברותו ית' אל העולמות והכחות מעת הבריאה להעמידם ולהחיותם ולהנהיגם כרצונו ית"ש וכו'. שלפי בחינת עצמותו ית' בלתי התחברותו אל העולמות אין מקום לתורה ומצות כלל וכו' עכ"ל.

ובש"ג פ"ד כתב וז"ל, מבואר בכמה מקומות בזה, שאדון יחיד א"ס ב"ה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין. והיינו, שמצדו ית' נקרא בבחינת ממלא כל עלמין. ומצדנו כפי אשר נצטוונו בתורה"ק בענין הנהגותינו בתורה ומצות וכפי השגתנו בחוש, נקרא ית"ש בבחינת סובב כל עלמין. שבחינת ממלא כל עלמין הוא כבוד אלקים הסתר דבר מצדנו עכ"ל.

(ובתניא בשער היחוד והאמונה קורא להיפך. דהיינו, לבחינה העליונה הוא קורא סובב כל עלמין. ואילו לבחינה התחתונה הוא קורא ממלא כל עלמין. ואין כאן אלא מחלוקת בלשונות גרידא. אבל אין בזה שום מחלוקת מהותית. ואכמ"ל בביאור הענין במאי קמיפלגי. אלא שנחלקו שם בהנהגת האדם בענין הזה. שלדעת התניא מצוה לתקוע דעתו בבחינה העליונה. ואילו לדעת הנפה"ח יש בזה איסור חמור מאד. וכמ"ש ש"ס נאמר כבוד אלקים הסתר דבר ואכמ"ל).

והנה, בשמע ישראל מודגש ענין יחודו ית', כמ"ש ה' אחד, ואילו בשבח בשכמל"ו מודגש ענין המלכות, שהוא ההשגחה וההנהגה בתחתונים. וזהו מה שבזהר קורא לשמע ישראל יחודא עילאה, ולבשכמל"ו יחודא תתאה.

מעתה מובן היטב, שכשיעקב חשד בבניו שאמונתם אינה מצד החקירה אלא מצד מסורת אבות, וא"כ אין השגתם ביחוד השגה שלמה וכמ"ש החוה"ל כנ"ל. ולכן נסתלקה